

Thanks for Nothing! – Rav Moshe on Thanksgiving

אגרות משה אבן העזר חלק ב סי' יג, אורח חיים חלק ה סי' כ, יורה דעה חלק ז סי' יא-יב

A. Halachic Background

(1) ספר ויקרא פרק יח

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: (ג) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תֵלְכוּ:

(2) תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ח עמוד א

משנה: ואלו אידיהן של עובדי כוכבים: קלנדא, וסטרונורא, וקרטיסים, ויום גנוסאי של מלכיהם, ויום הלידה, ויום המיתה, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: כל מיתה שיש בה שריפה – יש בה עבודת כוכבים, ושאין בה שריפה – אין בה עבודת כוכבים; אבל יום תגלחת זקנו ובלוריתו, ויום שעלה בו מן הים, ויום שיצא מבית האסורין, ועובד כוכבים שעשה משתה לבנו – אינו אסור אלא אותו היום ואתו האיש בלבד.

(3) תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יא עמוד א

יום הלידה ויום המיתה.

מכלל, דרבי מאיר סבר, לא שנא מיתה שיש בה שריפה, ולא שנא מיתה שאין בה שריפה – פלחי בה לעבודת כוכבים. אלמא: שריפה לאו חוקה היא. מכלל, דרבנן סברי, שריפה חוקה היא. והא תניא: שורפין על המלכים, ולא מדרכי האמורי! ואי חוקה היא, אנו היכי שרפינן?! והכתיב: (ויקרא יח), "ובחוקותיהם לא תלכו!"

אלא, דכולי עלמא, שריפה לאו חוקה היא, אלא חשיבותא היא.

והכא, בהא קמיפלגי: רבי מאיר סבר: לא שנא מיתה שיש בה שריפה, ולא שנא מיתה שאין בה שריפה – פלחי בה לעבודת כוכבים,

ורבנן סברי: מיתה שיש בה שריפה – חשיבא להו ופלחי בה, ושאין בה שריפה – לא חשיבא ולא פלחי בה.

(4) תוספות מסכת עבודה זרה דף יא עמוד א

ואי חוקה היא, היכי שרפינן? – ... לכך, פירש ר"י, דתרי גווני חוקה הוו: אחד שעושיין לשם חוק לעבודת כוכבים, ואחד שעושיין לשם דעת הבל ושטות שלהם. והכא, בשמעתיך, מיירי באותו חק שעושים לשם עבודת כוכבים, והכי פירושו: רבי מאיר סבר, שריפה לאו חוקה היא לעבודת כוכבים, להכי פריך "ואי חוקה לעבודת כוכבים, אנו, היכי שרפינן? והא כתיב, 'ובחוקותיהם לא תלכו!'" ואף על גב דכתיבא באורייתא, יש לאסור, כיון שלהם הוא חק לעבודת כוכבים, דומיא דמצבה – כשהיו מקריבין עליה אבות, היתה אהובה לפניו; משעשאוה האמוריים חק לעבודת כוכבים, שנאה, והזהיר עליה, דכתיב (דברים טז), "לא תקים לך מצבה!"

ומסיק, אלא דכולי עלמא לאו חוקה היא לשם עבודת כוכבים, ומכל מקום, הוא חק הבל ושטות.

ובפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נב:), משתעי, "חק" הוא משום חשיבות, לפי מסקנא דהכא. ולהכי, אפילו רבי יהודה מודי דלא גמרינן מינייהו, אי כתיבא בדאורייתא, ולא חק לעבודת כוכבים הוא. אבל ודאי, אי לא הוה כתיבא בדאורייתא, לא היה לנו להתנהג אף במנהגן של שטות! ...

(5) שולחן ערוך יורה דעה סימן קעח סעיף א

אין הולכין בחוקות העובדי כוכבים (ולא מדמין להם). (טור בשם הרמב"ם) ...

הגה: אלא יהא מובדל מהם במלבושיו ובשאר מעשיו (שם). וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו בו העובדי כוכבים לשום פריצות, כגון שנהגו ללבוש מלבושים אדומים, והוא מלבוש שרים וכדומה לזה ממלבושי הפריצות, או בדבר שנהגו למנהג, ולחוק, ואין טעם בדבר, דאיכא למיחש ביה משום דרכי האמורי, ושיש בו שמץ עבודת כוכבים מאבותיהם. אבל דבר שנהגו לתועלת, כגון שדרכן שכל מי שהוא רופא מומחה יש לו מלבוש מיוחד, שניכר בו שהוא

רופא אומן, מותר ללובשו. וכן שעושין משום כבוד או טעם אחר, מותר (מהרי"ק שורש פ"ח). לכן אמרו: שורפין על המלכים ואין בו משום דרכי האמורי (ר"ן פ"ק דעבודת כוכבים).

6 מגן אברהם סימן תרפו סעיף קטן ה

ג' ימים – משנכנס אדר מרבין בשמחה. ומי שיש לו דין עם עכו"ם ישפוט באדר. יכולים בני עיר לתקן בהסכמה, ובחרם עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות פורים ביום שנעשה בו נס. (הר"מ אלשקר מ"ט) (ועיין בס' משא מלך ח"ז סי' ט"ו). ומי שנעשה לו נס באדר לעשות פורים, יש אומרים לעשות בשנת עיבור באדר שני, ויש אומרים לעשות באדר ראשון אלא אם כן נעשה הנס בשנת העיבור באדר שני (הר"ש הלוי י"ו). עיין מה שכתב סימן תקס"ח סעיף ז ומה שכתב שם, דמוכח דיש לעשות באדר שני:

7 חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קנה סעיף מא

מי שאירע לו נס, וכל שכן בני עיר, יכולין לתקן בהסכמה עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות אותו יום לפורים (והפ"ח בס"י תצ"ז חולק עליו בסעי' י"ד). ונראה לי דאזתה סעודה שעושין בשביל הנס, היא סעודת מצוה, אף לפי דבריו, כמו שכתב בים של שלמה ב"ק סי' ל"ז, דכל סעודה שעושין לזכר נפלאות ה' היא סעודת מצוה עיין שם, דלא כמו שכתב הפרי חדש דהוי סעודת רשות, שלא ראה דברי הים של שלמה, שלא נדפס בימיו ... ואם כן קשה, כיון דקיימא לן בטלה, וכן אותן ימים טובים שעושים בשביל מצוה, הם ממגילת תענית, כדאיתא בירושלמי, מגילה דף נ', אינש דיהוי להון אעין וכו', ואם כן מה ראה שלא להתענות, אלא על כרחך דלענין זה בטלה שלא לעשות היום טוב על כל ישראל. אבל כל יחיד בזמן המצוה, יום טוב שלו הוא. ויותר נראה לי דיוכל להיות שראב"צ סבירא ליה גם כן בטלה מגילת תענית, ואפילו הכי לא התענה, דדוקא יום טוב לכל ישראל בטלה. והכא נמי, כיון שעושין לזכר נפלאותיו, הוי מצוה: וכן אנו עושים על הנס שנעשה לנו בשנת תקס"ד אור ליום ט"ז כסלו שהיתה הריגה בחצר שאני דר בו מחמת הבערה...

B. Rav Moshe's Positions on Thanksgiving

A. 1963: "בעלי נפש יש להחמיר"

8 שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ב סימן יג

בדבר ריקודי תערוכות ולהיות במקום שהנשים הולכות מגולות בשרם, ובדבר לשוט במים בשבת, ובדבר לעשות שמחה בימי אידיהן, ובדבר ליתן מתנות לאינם שומרי דת י"ט סיון תשכ"ג.
מע"כ ידידי הנכבד מהר"ר יעקב דרדק שליט"א.
... ובדבר לעשות איזה שמחה בימי איד של הנכרים, אם הוא מצד אמונתם – אם בכוונה, מחמת שהוא יום איד, אסור מדינא; ואם בלא כוונה, יש לאסור מצד מראית העין.
וסעודת מצוה, כמילה ופדיון הבן, יש לעשות אפילו בימי איד שלהן, דאין לאסור בשביל מראית עין סעודה המחוייבת. אבל סעודת בר מצוה, טוב לדחות על יום אחר. ואף נישואין, יש לקבוע, לכתחלה, על יום אחר. ויום ראשון משנה שלהם, וכן טענקס גיווינג, אין לאסור מדינא, אבל בעלי נפש יש להם להחמיר.
ובדבר ליתן מתנות לאדם שאינו שומר תורה וכן לחתן וכלה שאינם שומרי תורה לשמחת נישואיה ... ידידו, משה פיינשטיין

B. Iyar 1981: "יש וודאי לאסור מדינא"

9 שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ה סימן כ

בדיני שבת ומועד, תפילה וברכות, ועוד עניינים בע"ה, ב' דר"ח אייר תשמ"א.
מע"כ ידידי הרב הגאון מוהר"ר אפרים גרינבלאט שליט"א.
... ו. אם מותר לעשות סעודה בטענקס - גיווינג, שהוא יום הודיה של הנוכרים באמעריקא.
ובדבר טענקס - גיווינג, כבר כתבתי לאחד בתשובה באגרות משה חלק ב דאבן העזר סימן י"ג, שאין לאסור מדינא לקבוע על יום זה איזה שמחה, כסעודת בר מצוה ונישואין, אלא שבעלי נפש יש להם להחמיר. אבל לעשות שמחה וסעודה לכבוד טענקס - גיווינג, יש וודאי לאסור מדינא.

ולא משום שאיכא בזה חשש דמיון לשמות ביום איד של עבודה זרה כנוכרים, שהרי אין יום זה איד שבדו הכומרים, אלא מעצמן עשו שמחה ביום זה. ואף שאז אולי היו הנוכרים שעשו זה עובדי עובדי זרה, ונתנו שם בדבריהם דברי שבח להעבודה זרה, אינו שייך זה לשנים אחרונות, שאחרים התחילו גם כן לקבוע סעודות ביום זה, שהם לא שייכי לאיזו עבודה זרה. וכי כל אדם, אף של נוכרים, עושה דווקא שמחות לעבודה זרה, וגם הרי בזמן הזה רוב שמחות וסעודות שלהם אינם לעבודה זרה. וגם דאין מקריבין קרבנות, וליכא שום תקרובת לעבודה זרה, כמפורש בתוספות ריש עבודה זרה דיבור המתחיל "אסור", אף בימי האיד שלהם. ואין דברי התיפלה שאומרין בסעודתן, אסור מלאכול מצד איסור עבודה זרה, אף בנוכרים שעושים זה לכבוד אמונתם.

אלא שמה שאסור לעשות שמחה לכבוד יום זה הוא מדין "ובחוקותיהם לא תלכו", אף שאין זה חוק לעבודה זרה, **אלא חוק הבל ושטות בעלמא**. כדאיתא, שאיכא איסור כזה בתוספות עבודה זרה דף י"א עמוד א, דיבור המתחיל "ואי", בסופו.

ואם איכא מנהג לנוכרים לאכול ביום טענקס - גיווינג בשר תרנגול הודו (אינדיק), **אף אלו שאין עושין סעודה ושמחה** - שייך לאסור להם עצם אכילת בשר הודו ביום ההוא. אבל לא מסתבר שיהיה אצל נוכרים אינשי בעלמא איזה חיובים מצד מנהגם, בלא הילולא וחינגא בעלמא. **שאם כן, אין לאסור אכילת בשר תרנגול הודו בעלמא בלא כוונה למנהגם**, אלא משום שיש לו תרנגול הודו, דליכא מראית העין, מאחר שהוא בלא הילולא וחינגא. ומספק, אין לאסור לסתם אינשי בעלמא לאכול תרנגול הודו, כשאינו עושה הילולא וחינגא.

ומי שאמר שהוא איסור עבודה זרה, ואיכא על אכילת תרנגול הודו ביום האיד ד"טענקס - גיווינג" חומרא דיהרג ואל יעבור, לא ידע העובדא, ואף אינו יודע דיני דיהרג ואל יעבור! שגם על אכילת תקרובת עבודת כוכבים, ועל שתיית יין נסך ממש - היינו שנתנסך ממש לעבודת כוכבים! - משמע שליכא דין ד"יהרג ואל יעבור". דהא משמע שאינו עובר בזה על איסורי עבודת עבודה זרה, אלא על לאו דאיסור מאכלות. דהא, ילפינן יין שנתנסך לעבודת כוכבים מאכילת בשר קרבן שהקריבו לעבודת כוכבים. ובשר הזבח לעבודה זרה - ממת; ומת - מעגלה ערופה - בעבודה זרה דף כ"ט עמוד ב. משמע, שאינו אלא בהלכות מאכלות אסורות, שאסורין גם בהנאה; אבל לא מלאווי עבודת עבודה זרה. וגם הרמב"ם לא נקטינהו בהלכות עבודה זרה, אלא בהלכות מאכלות אסורות פרק יא, משמע שאין דינם בחומרי עבודת עבודה זרה. ורק שלעניין השיעור, כתב שם הרמב"ם בהלכה ב, שיש להו חומר עבודה זרה דאף בכל שהו, עיין שם. ואף על עשיית אותו יום משתה ושמחה, אין לאסור מצד איסורי עבודה זרה, אלא איסור חוק נכרים בעלמא, כדלעיל. וגם באיסור זה, אינו ברור, ויש לעיין עוד. (ועיין עוד להלן סימן י"א אות ד, וסימן י"ב, מה שהסיק בזה).
ז. אם קליפות גרעינים מלוחים הן מוקצה בשבת ...

C. Sivan 1981: "לא מצינו בזה איסור"

10) שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן יא

בעניני איסור ד"בחוקותיהם לא תלכו".

בע"ה י"ד סיון תשמ"א.

מע"כ ידידי הנכבד הרה"ג מוהר"ר צבי יהודה טייכמאן שליט"א.

א. אם אסור, מצד בחוקותיהם לא תלכו, ללכת לתיאטרון ואיצטדיון ספורט בימינו ...

ג. אם אסור, מצד בחוקותיהם לא תלכו, לישיב בגילוי הראש גם בימינו ...

ד. אם אסור, מצד "בחוקותיהם לא תלכו", להשתתף בסעודת יום ההודייה שעושים בארצות הברית.

ובדבר השתתפות במי שמחשיבים יום ההודייה (טיינקסגיווינג) כעין חג, לעשות בו סעודה.

הנה, לכאורה, מכיוון שבספרי דתם לא הוזכר יום זה לחג, וגם לא שיתחייבו בסעודה, וכיוון שהוא יום

זכר לאנשי המדינה, שהוא גם כן שמח בהמדינה שבא לגור לכאן עתה או מכבר, **לא מצינו בזה איסור לאו בעשיית שמחה בסעודה, ולא באכילת תרנגול ההודו (אינדיק)**. וכדמצינו כהאי גוונא בקידושין דף ס"ו עמוד א, שַׁינְאֵי המלך

עשה שמחה בכבישה דמלחמה בכוחלית שבמדבר, ואכלו שם ירקות לזכר. אבל ודאי אסור לקבוע זה לחובה

ולמצווה, אלא לשמחת הרשות עתה. ובאופן זה, בלא קביעות חובה ומצווה, יוכל גם לשנה האחרת, גם כן לשמות,

ולעשות בו סעודה (ועי' עוד בזה להלן סימן י"ב).

אבל אני סובר, דמכל מקום, **אסור לעשות יום קבוע בשנה לחוג זה**, ורק בשנה ההוא, שכבש ינאי המלך,

בזה עשה השמחה, ולא לקביעות. ויש בה גם משום **בל תוסיף**, עיין מגילה דף ז' עמוד א, וברמב"ן בפירוש על התורה

דברים על פסוק לא תוסיפו (דברים ד' ב'). ואף שיש לדון לענין הלאו, מכל מקום, איסור ודאי הוא זה.

ה. איך לנהוג הלכה למעשה בעניין שטיחת עשבים בבית הכנסת בשבועות ...

ו. ביאור מה שכתב רבנו הלל שלא יספר לשון צחות בחכמתם של אומות ...
והנני ידו מוקירו, משה פיינשטיין.

"אבל אני בעצמי נוטה דעתי יותר דאיכא איסור" D. Tammuz 1981:

(11) שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן יב

ביאור המסקנה בתשובות בעניין סעודה שעושים ביום ההודייה דארצות הברית
בע"ה א' דר"ח תמוז תשמ"א.
מע"כ נכדי היקר והחביב לי עד למאד הרה"ג מוהר"ר מרדכי טענדלער שליט"א שלום וברכה לעולם.

... ובחוקותיהם First I Said Thanksgiving Is a Violation of

הנה עניין יום ההודייה דארצות הברית (טענקס - גיווינג), שזה לא כבר בחודש אייר שנה זו כתבתי (לעיל
חלק אורח חיים סימן כ' אות ו') שלעשות שמחה וסעודה לכבוד היום דטענקס - גיווינג יש לאסור מדינא, אף שלכא
בזה חשב איסור יום אידיהן, דהא אינו מימי אידיהן שבדו הכומרים, אבל איכא בזה האיסור לאו ד"ובחוקותיהם לא
תלכו" (ויקרא פרק יח פסוק יג).

!But Not Inviolable And Then I Said It May Violate But Not Inviolable ...

ובזמן קצר, בתשובה אחרת לחכם אחר (לעיל סימן י"א אות ד'), כתבתי שבעצם לא מצינו בזה איסור לאו –
לא בעשיית שמחה בסעודה, ולא באכילת תרנגול ההודו (אינדיק). אבל ודאי אסור לקבוע זה לחובה ולמצווה, אלא
לשמחת הרשות בפעם זה ובאופן ארעי, כזה, יוכל גם בשנה האחרת לעשות כן. ואני מסיק דמכל מקום, אסור לעניות
דעתי לעשות יום קבוע בשנה לחוג זה. ואף בהא דַינְאֵי המלך שעשה שמחה וסעודה בכיבוש מלחמה בכוחלית שבמדבר,
בקידושין דף ס"ו ע"א, היה זה רק בשנה ההיא דכיבוש ולא בשנים אחרות. וגם כתבתי שיש בזה משום בל תוסיף,
לרמב"ן בפירושו על התורה פרשת ואתחנן (פרק ד פסוק ב) על קרא ד"לא תוסיפו". ולא הזכרתי שבטענקס - גיווינג
איכא איסור דבחוקותיהם לא תלכו.

... Applies to All Meaningless Institutions Maybe ובחוקותיהם

הנה מה שעמדת על הסתירה לענין הלאו ד"ובחוקותיהם לא תלכו", וגם מה שהקשית דלהרמ"א יורה דעה
סימן קע"ח סעיף א ליכא בכעין זה הלאו. וכוונתך בהא שאיכא טעם בדבר (in Thanksgiving), שהרמ"א כתב
שדבר שנהגו לחוק ואין טעם בדבר, איכא למיחש ביה משום דרכי האמורי ושיש בו שמץ עבודה זרה.
אבל ברור, שאין כוונת הרמ"א שאין בו טעם כלל, שודאי הוא הדין אף אם יש טעם, אבל אינו טעם שכדאי
לחדש בשביל זה איזה מעשים לעשות – שאם כן, זה שעושים איזה דבר לקביעות בשביל זה, הוא דרכי האמורי! ואין
כוונת הרמ"א דאיכא למיחש ביה שמא אין עושין זה בשביל הטעם (מאחר שאינו חשוב) אלא משום דיש להם טעם אחר
שאינו ידוע לנו, שהוא מענייני כשפים, שהן דרכי האמורי. אלא כוונתו דלקבוע עשיית מעשים בשביל דבר שאינו
חשוב לידע ולזכור זה – הוא עצמו דרכי האמורי!

וזה איכא בעשיית יום שמחה למעשה זו. שאכלו אותן האנשים בבואן למדינה זו. ואירע שלא היה להם, איזה
זמן, מה לאכול, ואכלו תרנגולי הודו – שלא היה זה עניין גדול להתיישבות דאמעריקא. שכבר היה גם אז
באמעריקא מה לאכול לרוב אלו שבאו אף אז, והיו כמה מיני פירות וגם עופות אחרים וגם בהמות וחיות ודגים בימים
ונהרות. אך שמזדמן לאיזה אינשי שהיו באיזה מקום בזמן שלא היו פירות, וגם היה קשה להם להשיג הבהמות והחיות
הגדולות, ואכלו תרנגולי הודו. ואף אם אינשי אלו לא היה להם מה לאכול, מאחר שכבר ידעו בעולם מאמעריקא, היו
באים אינשי אחרים באיזו ספינות עם מיני אוכלין ומיני זרעונים לזרוע, והיה מדינת אמעריקא לישוב כמו שנעשה גם
בלא זה. שנמצא שלעלמא לא נעשה בזה כלום.

ובשביל אהבת אינשי בעלמא, נמי לא שייך לשמוח עולמית בשביל דבר שאירע לאינשי בכמה מאות שנים
אחר כך. וזה נחשב מעשה אמורי – מה שחזינן שכמה דברים אירע לאינשי בכל יום – ענייני צער, ואין מצטערין
עליהן; וכמה ענייני שמחה, ואין שמחין עמהן; אף באותו הזמן ממש. ובעניין זה, שמחין בעשיית וקביעת יום
להילולא וחניגא, ואכילת בשר תרנגול הודו, אף כמה מאות שנים אחר כך, שזה נחשב דבר שאין בו טעם, אלא הוא
דרכי האמורי, שעושין דברים בלא טעם ובלא צורך. ולכן איכא בזה האיסור ד"ובחוקותיהם לא תלכו."

■ ... Or Maybe Only Applies to Church-Founded Institutions ...

אבל אפשר לפרש שלעניין האיסור דלאו "ובחוקותיהם לא תלכו", אין צורך בהיתרו לטעם שהיה מועיל גם לדינא לנו לעשות שמחה קבועה לזה אם היה אירע זה לישראל. אלא סגי להתיר בטעם שמועיל למנהגא דאינשי אף הנכרים, דכיוון שאין עושיין זה בשביל עניני דתיהם, ולא בטעמי דתיהם, אלא הוא לזכר דבר, שלא שייך לדתיהם, שלא נעשה זה על ידי כומרים אלא על ידי אינשי דעלמא שלא היו אדוקין בדתי עבודה זרה שלהן. כיוון שאין עושיין זה מצד שייכות לדת שום עבודה זרה שבעולם, אין בזה משום "ובחוקותיהם לא תלכו". ואף שבמה שמסיק הרמ"א שם בדוגמא להיתר מחמת שיש לדבר טעם במלבוש המיוחד לרופאים – הוא טעם המובן ממש, וכן מה שעושיין לכבוד, והיה מקום לומר שרק בכהאי גוונא ליתא לאיסור ד"ובחוקותיהם". מכל מקום, נימא שלא בא הרמ"א למעט טעמים אחרים, אף טעמים הפחותין מהם. ומצד זה, שמדיני התורה אין יכולין לעשות שום קביעות חג מצד איזה מעשה, ואיכא גם משום בל תוסיף, הא אינו עושה ליום טוב בדיני ישראל, אלא עושה זה מצד מנהג הנכרים אנשי המדינה. שאם כן, ליכא איסור מצד בידוי מצוה ובל תוסיף, וגם לא משום הליכה בחוקות הגוים.

ורמזתי שיש לי עדיין ספק בזה, בסוף תשובה ראשונה, וגם באיסור זה אינו ברור, ויש לעיין עוד. ולכן בתשובה שניה בעניין זה שהיה אחר זה, הזכרתי שעל כל פנים איכא איסור לקבוע זה, וגם אף פעם אחת – לא לחובה ולמצווה אלא לשמחת הרשות, ולא בכל שנה. שלכן מאחר שלא היה לי ברור שאיכא הלאו, כתבתי בתשובה שניה שבהזדמנות אין לאסור כשאין כוונתו לחובה ולמצווה אלא לשמחת הרשות. וגם הא שייך לפרש דהרמ"א אינו אוסר אף בליכא טעם למנהג הגויים, אלא דווקא באיכא שייכות פריצות – ולא בעשיית סעודה בעלמא. ואף אם אצל נכרים כל סעודה איכא בה גם פריצות, אבל הא ישראל רוצים לעשות סעודה כדרך סעודת ישראל שליכא בה פריצות.

■ The End of the Rama, in Its Call for תועלת, is More Instructive

אבל אני בעצמי נוטה דעתי יותר דאיכא איסור הלאו ד"ובחוקותיהם לא תלכו", אך לא מאיסורי עבודה זרה כדלעיל, שאין לחשוש בכגון דא לדרכי האמורי, אבל מכל מקום אסור משום שהוא חוק לגויים. שכן משמע יותר לשון הרמ"א בסופו בדברים המותרים – שכתב, "אבל דבר שנהגו לתועלת" וכו', "או טעם אחר, מותר, ששם, יש יותר לדייק ענין המותר, שהוא דווקא בדבר שיש בו תועלת ממש – מברישא, שנקט ענין האיסור, שכתב שאינו אסור אלא בדבר שנהגו בו "משום פריצות" וכו' "או בדבר שנהגו למנהג ולחוק, ואין טעם בדבר", דאיכא למיחש ביה משום דרכי האמורי. והיה מקום לדייק, שבדבר שאין לחשוש בו משום פריצות, או דרכי האמורי, מותר. ומכל מקום, הדיוק מסוף הדברים, שגם מה שאין בו תועלת, אף שאין לחשוש בו משום דרכי האמורי, אסור. והוא כמו שכתבתי בתשובה הקודמת. אך כתבתי בתשובה שלאחריה שאף אם נימא דליכא הלאו, איכא על כל פנים איסור לעשות זה לחובה ולמצווה, אלא רק לשמחת הרשות, ולא לקבוע זה בכל שנה.

■ Practical Implications: ובחוקותיהם vs. בל תוסיף

ובעצם, יש חילוק לדינא. דלתשובה הקודמת, דאיכא הלאו דהליכה בחוקות הגוים, אסור אף פעם אחת בהזדמנות, אך אינו נאסר בשביל זה מלעשות איזה שמחה ביום זה, וגם סעודת מרעות בעלמא, בלא כוונה לחשיבות היום.

ולטעם תשובה אחרת (בל תוסיף – RLZ), ליכא איסור בהזדמנות שלא לכוונת חובה ומצווה, אף שהוא בשביל כוונת חשיבות היום שעושיין הנכרים. ומהראוי להחמיר כתשובה הקודמת.

■ Concerning בל תוסיף of Chanukah and Purim and at Other Times

ומה שכתב הרמב"ן שעל הוספת חג איכא איסור בל תוסיף, ופירוש מה שאיתא בירושלמי (מגילה פרק א' הלכה ה' דף ו' עמוד ב בדפוס ווילנא) שמונים וחמשה זקנים, ומהם שלשים וכמה נביאים, היו מצטערים על הדבר הזה, אמרו, כתיב "אלה המצות אשר צוה ה' את משה", אלו המצוות שנצטוינו מפי משה! כך אמר לנו משה, 'אין נביא אחר עתיד לחדש לכם דבר מעתה', ומרדכי ואסתר מבקשים לחדש לנו דבר?! "עד שהאיר הקדוש ברוך הוא את עיניהם וכו', הרי שהיתה המצווה הזאת אסורה להם, אם כן, היא בכלל לא תוסיף, עיין שם.

שאם כן, יש לאסור לעשות יום שמחה קבוע לכל נס שיזדמן לישראל **שיהיה כן בכל שנה ושנה**, מצד בל תוסיף. והימים טובים שנכתבו במגילת תענית, הוא רק לענין דלא לאיתענאה בהון, ודלא למספד בהון, שזה לא חשיבא הוספה.

ולאמירת הלל בהנוכה, נצטרך לומר, שהוא מדאורייתא (כדביאר החתם סופר בדעת הרמב"ן בחלק אורח חיים, סימן קס"א), ורק להדלקת נרות נצטרך לומר ששייך שיתקנו רבנן, והוא דוחק. ועיין במגן אברהם סימן תרפ"ו סעיף קטן ה בשם הר"מ אלאשקר, שבני עיר שאירע להם נס באיזה יום, יש להם לתקן בהסכמה, ובחרם עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות פורים באותו יום לעולם. ובסוף חיי אדם האריך בזה, וגם כתב שעשה מעשה בנס שנעשה לו ולבני ביתו, **ולא הזכירו כלל מענין בל תוסיף**. אך החזי אדם מחלק שם בין **יחידים לציבור**, ואולי גם המגן אברהם סובר כן, אך שגם עיר כולה סובר שהוא כיחידים, וצריך עיון. עיין אגרות משה חלק א דאורח חיים סמן' ט"ו ענף ג', בביאור שיטת הרמב"ן. והגני זקנך אוהבך מאוד, משה פיינשטיין.

RAV MOSHE'S THANKSGIVING TIMELINE				
Issue	1963	1981 (1)	1981 (2)	1981 (3)
פדיון הבן) שמחת חובה (ברית) on Thanksgiving	מותר			
שמחת רשות (wedding / BM) on Thanksgiving	בעל נפש יש להחמיר			
Celebrate T-giving		ובחוקותיהם לא תלכו		
Randomly eat turkey on Thanksgiving		מראת עין		
Eat turkey rest of year		מותר		
איסור עבודה זרה		That's crazy talk, get out of town		
"עשיית שמחה בסעודה"			"לא מצינו בזה איסור"	
"אכילת תרנגול ההודו"				
"לקבוע זה לחובה ולמצווה"			"ודאי אסור"	
"לקבוע זה לשמחת רשות"			"לא מצינו בזה איסור"	
"לעשות יום קבוע בשנה לחוג זה"			"בל תוסיף"	
One-time celebration			"לא מצינו בזה איסור"	
"באופן ארעי, גם בשנה האחרת"			"לא מצינו בזה איסור"	
ובחוקותיהם				May apply – no conn. b/w turkey, US
ובחוקותיהם				May not apply – no Church origin
ובחוקותיהם				Rama, insisting on תועלת, sounds more like #1

